

brez skrbi svoje hčerke. Ta zavod odgovarja vsem modernim zahtevam. In dolžnost slovenskih staršev je, da upoštevajo ta narodni zavod ter mu izročijo svoje hčerke.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Provi-zorični učitelj in vodja ljudske šole v Preski Andrej Vilfan je prestavljen kot tak v Šmartno pod Šmarno goro. Začasni učitelj in voditelj ljudske šole na Osilnici je postal absolvirani učiteljski kandidat Ivan Kunst. Začasna učiteljica in šolska voditeljica v Novem Vintlu je postala izprašana učiteljska kandidatinja gđna. Mar. Maurin. Začasni učitelj in voditelj je postal v Retečah začasni učitelj Edvard Vidic, absolvirani učiteljski kandidatinji Olga Kramer in Amalija Marinko ter absolvirana učiteljska suplentinja Marija Novak so postale začasne učiteljice na deški ljudski šoli v Škofiji Loki. Bivši sup-plant v Šturjah Herman Kmet je imenovan za začasnega učitelja in voditelja enorazrednice na Colu, izprašana učiteljska kandidatinja Ljudmila Gantar je postala učiteljica v Premu.

—r— **Vpisovanje na ljudski šoli »Mladika«** bode še v ponedeljek, 16. septembra t. l., dopoldne od 9. do 12. ure v pritličju poslopja mestnega deklškega liceja na Bleiweisovi cesti št. 23.

Štajerske vesti.

—š— **Umrla je** dne 9. t. m. po dolgo-trajni bolezni v 36. letu svoje dobe gospa Julijana Rajšpova, soproga tovariša Josipa Rajšpa v Ormožu. Pokojna gospa Rajšpova, ki ostavlja poleg žalujočega soproga še dva sina in dve hčeri, je bila zavedna slovenska žena, skrbna soproga in ljubeča mati. Bodi ji ohranjen časten spomin! Preostalim pa naše iskreno sožalje!

—š— **Iz Štajerskega.** Našemu vrle-mu predsedniku Zveze, tovarišu Josipu Rajšpu, je umrla blaga soproga v najlepših letih. Ob tej prebriski izgubi mu izrekam v imenu organiziranega slovenskega štajerskega učiteljstva najgloblje-kejšje sožalje. — **Za »Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic«** Černej, predsed. namestnik.

—š— **Deželni zbor štajerski.** »Tages-post« od dne 1. t. m. piše: »Upanje napraviti štajerski deželni zbor tekem meseca septembra delazmožen, se ne bo uresničilo! Kakor smo že ponovno poročali, so se trudili poslanci ustavovernega veleposestva v zadnjih dveh mesecih ustvariti podlago, na kateri bi naj med obema taboroma, Nemci in Slovenci, prišlo do pogajanj in končno do sporazuma. Posredovalci so dobili sicer tudi od slovenske strani principialno zagotovilo, da so pripravljene stopiti v nova pogajanja, vendar do pozitivnih predlogov ni prišlo in tudi ne bo neposrednih razgovorov med obema taboroma. Pri tem je še stavilo ovire tudi dejstvo, da so bivali v poletnih mesecih nemškonalni in slovenski voditelji daleč proč od Gradca, tako da je posredovalna akcija trpela tudi zaradi neprilike letnega časa. Medtem je pa prišel čas, katerega je določila vlada deželnim zborom za zasedanja, tako blizu, da danes ni mogoče že zaradi kratkega časa računati na delovanje dežel-nega zbora v prihodnjih tednih. V drugi polovici septembra se zberejo, kakor znano, delegacije in v prvih tednih oktobra državni zbor, ki bo skoro gotovo zboroval še pozno v decembru, kar je tudi še vzrok, da moramo smatrati vprašanje štajerskega deželnega zbora za odgodeno. Gojji se pa upanje, da se bo moglo do decembra še enkrat — in sicer zadnjikrat — pričeti s pogajanj. Skoro gotovo bo vzel vso akcijo v roke namestnik grof Clary, ki je že predzadnja pogajanja vodil z veliko požrtvovalnostjo. Za neizpod-bitno pa lahko smatramo, da bo s koncem decembra potekel zadnji rok za delo-vanje deželnega zbora. Če do takrat ne pojde, bo deželni zbor razpuščen.« — Ob-javljamo to izvestje v informacijo štajerskemu učiteljstvu, ki mu je že z ozi-rom na regulacijo učiteljskih plač največ do tega, da pride deželni zbor do red-nega delovanja.

—š— **Št. Jurij ob j. žel.** V sredo 23. pret. m. je bil na tukajšnji deželni kmet. šoli sklep, združen z običajno slavnostjo. V imenu dež. odbora je prišel tajnik Nars-berg, v imenu vlade okr. glavar baron Müller; navzočih je bilo tudi več drugih odličnih gostov in nekaj kmetiškega ljud-stva. Pred izpitom so si gostje ogledali vzorno gospodarstvo, lepe vrtove in lepo urejene hleve. Ob pol 11 uri se je pričela izkušnja, pred katero je podal ravnatelj Belle Lano poročilo v nemškem in slo-venskem jeziku. Učenci zavoda so nato jako lepo odgovarjali na razna vprašanja svojih učiteljev, in izkazalo se je, da šent-jurska kmetijska šola v desetmesečnih tečajih stori toliko kakor marsikatera druga v par letih. Ta šola nam vzgaja na-šo kmetiško inteligenco. Brez dvoma se

bo vpliv šole v doglednem času jasno ka-zal v vsem našem spodnještajerskemkme-tijstvu. Ob sklepu so zapeli fantje cesar-sko pesem in »Od Urala do Triglava«.

—š— **Vpisovanje učencev** v c. kr. samostojne nemško-slovenske gimnazij-ske razrede v Celju se vrši dne 16. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne, in sicer od 8. do 10. ure v I. razred, od 10. do 12. ure pa v II., III. in IV. razred. Po vpisovanju v I. razred se vrše sprejemni izpiti.

—š— **Poročil se je** dne 4. septembra tovariš Ludovik Petrič, učitelj v Konji-cah, z gospodično Kristino Bregantovo, učiteljico istotam. Čestitamo!

—š— **Ormoška slovenska štiriraz-rednica** je priredila 1. septembra t. l. prav-lepo sklepno veselico. Obširni vzpored je vseboval deklamacije učencev in učenk vseh razredov. Šolarji srednje in višje stopnje so prav ljubko peli Kosijev »Il-venček narodnih pesmi«, najvišja stopnja je še uprizorila dve igrici; godba slov. gasilnega društva za ormoško okolico pa je pod izvrstnim vodstvom učitelja tov. Dom. Serajnika s svojim krepkim in pre-ciznim igranjem jako povečala otroško veselje. Bogato pogoščenje otrok je omo-gočila sl. ormoška čitalnica in cenj. ormo-ške dame. Z zadovoljstvom se je opažalo pri veselici prav družinsko razmerje med mnogoštevilno navzočimi starši otrok in učiteljstvom, ki sme biti ponosno na svoje uspehe; saj je lahko vsak iz vzornega ve-denja otrok sklepal že tudi na dober na-predek. Tako je lepo in prav!

Goriške vesti.

—g— **Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici** (v S. Gregorčičevem Domu) bo vpisovanje za pripravnico v ponedeljek, dne 16., ter v torek dne 17. septembra, obakrat od 9.—12. dopoldne. — Pogoji za sprejem so: a) dovoljna telesna razvitost in mravna neprikornost; b) primerna pred-izobrazba; c) starost 14 let, od katere more deželna oblast izpregledati do šest mesecev. V prvi tečaj se ne bodo spreje-mali novi gojenci, ker jih je bilo že dovolj (40) sprejetih meseca julija. Ponavljalni in naknadni izpiti se objavijo dne 16. in 17. septembra. V sredo, dne 18. septem-bra, bo za več zavod otvoritvena služba božja, v četrtek dne 19. septembra, pa se prične na vsem zavodu redni pouk.

—g— **Začetek šolskega leta na c. kr. ženskem učiteljsku v Gorici.** — Dne 16. in 17. septembra od 8. do 12. ure predpol-dne bo vpisovanje za gojenke učiteljske, za deško in žensko vadnico. Ponavljalni in naknadni izpiti bodo 16. in 17. septem-bra od 3. do 6. ure popoldne. Učenci in učenke za I. razred vadnice naj prinese: krstni in rojstni list, zdravniško izpriče-valo, da so zdravi na obeh, o cepljenju koz in ubožni list. Vpisovanje se vrši: za III. in IV. razred slovenske deške vad-nice v S. Gregorčičevem Domu (ulica Vetturini), za III. do VIII. razred deklške vadnice v Malem Domu (ulica Bertolini), za vse druge razrede pa na učiteljsku (Korso G. Verdi št. 3.) Slovesna družba božja bo dne 19. septembra ob 8. uri v cerkvi Sv. Ignacija na Travniku. V petek, dne 20. septembra, se začne redni pouk. Ponavljalni izpiti za otroške vrtnarice in učiteljice ročnih del se objavijo dne 22. septembra od 8. do 12. in 3. do 6. ure.

—g— **Mestne šole v Gorici** se otvori-jo 16. t. m. Ta dan se otvorita tudi slo-venski mestni šoli Podturnom in v Rožni dolini, nakar se slovenski starši posebno opozarjajo. Kdaj pa se bo otvorilo v Go-rici toliko slovenskih šol, kolikor jih je res potrebno za slovenske otroke, še ni znano.

—g— **Državna pripravnica za učite-ljišča v Podgori** je bila z ministrskim od-lokom združena s c. kr. moškim učitelji-šcem v Gorici. Z istim odlokom je bila opuščena državna pripravnica v Sežani ter je bil nje voditelj službeno pridodeljen deški ljudski šoli »Šolskega Doma« v Go-rici, katera rabi hkrati moškemu učitelji-šču za vadnico, ki na ta način postane petrazredna. Pripomniti je, da gojencem z učiteljskim združene pripravnice ni treba delati posebnega izpita za sprejem v prvi tečaj, nego da zadostujejo končni letni izpiti. — V goriško pripravnico (v S. Gre-gorčičevem Domu) bo možno sprejeti do petdeset gojencev.

—g— **Na c. kr. pripravnici za učite-ljišča v Tolminu** bo vpisovanje v ponedel-jek, dne 16. t. m. Sprejmejo se zdravi go-jenci, stari vsaj 13 let in pol. Pri vpiso-vanju se rabi krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Kdor misli prositi za državno podporo, naj prinese tudi ubožni list. Ubožni in pridni dijaki dobe šol. potreb-ščine brezplačno. Stanovanje in zdrava hrana mesečno 36 do 40 K.

—g— **Občni zbor društva furlanskih visokošolcev.** Kakor znano, je namestni-štvo pred kratkim razpustilo društvo fur-lanskih visokošolcev, ki so sedaj zopet ustanovili svoje društvo pod drugim ime-nom. Predsednikom je izvoljen g. Bfe-

zina, čigar ime pač žali vsako italijansko uho. V viharno aklamiranem dnevnem redu, protestirajo proti vladi, ker vzlic vsem obljubam noče prenesti sloven-skega moškega učiteljskega iz Gorice, in se mu celo letos priklopi pripravnica iz Pod-gore; zahtevajo, da se že s prihodnjim šolskim letom odstrani ta zavod iz gori-škega mesta. Na take dnevne rede ni vredno dajati odgovora, ne od naše, ne od strani — vlade.

—g— **Razpis natečaja za sprejem v zimske tečaje slovenskega oddelka de-želne kmetijske šole in za podelitev pod-por v znesku 24 kron mesečnih v svrhu obiskovanja omenjenih zimskih tečajev.** Od danes naprej do včevši 30. septembra tek. leta se vpisujejo prosilci za sprejem v prvi tečaj deželne kmetijske šole po sledečih določilih: 1. Sprejmejo se kmet-ski sinovi posestnikov, ki dokažejo: a) da so dosegli normalno starost 16 let, ali pa da so pred kratkim zadostili vojaškemu službovanju; mladeniči, ki so neposredno pred naborom, se ne sprejemajo; b) da so v elementarnih predmetih zadostno podkovani, kar morajo dokazati s spre-jemnim izpitom; c) da so bili vedno lepega mravnega vedenja in da so krepke fizične konstitucije, primerne za kmetiški poklic. 2. Pouk se razdeli na dve dobi po 5 me-secev, in sicer od 15. oktobra 1912 do 15. marca 1913. Kdor dovrši prvi tečaj z dobrim uspehom, ima pravico stopiti v drugi tečaj, ki traja ravno toliko časa. Koncem vsake učne dobe se bodo vršile javne preizkušnje, in koncem druge učne dobe se izdajo gojencem, ki dovrše drugi učni tečaj, odpustna izpričevala. 3. Go-jenci se bodo poučevali v praktičnem kmetijstvu, v govedoreji, sirarstvu itd. Vadili se bodo v čitanju, pisanju račun-stvu ter se bodo vadili v rabi kmetijskega orodja v obrezovanju itd. 4. Značaj šole zahteva, da stanujejo gojenci v zavodu, kjer bodo prejemali brezplačno stanova-nje brez perila. Za skupno hrano plačajo gojenci mesečno predhranitnino, ki se iz-računi na podlagi celoletnega potroška za nakup jestvin in se razdeli na število pri-sotnih gojencev. Pri določevanju mesečne prehranitnine se bo oziralo na premoženjske razmerje manj imovitih gojencev. 5. Dvajseterim manj imovitim gojencem se podeli mesečne podpore po 24 K, po 120 K za 5mesečno dobo zimskega tečaja; kdor namerava prositi za te podpore, naj pri-loži prošnji ubožni list. 6. Postavni za-stopniki gojencev imajo predložiti pis-mene in z dotičnimi listinami opremljene prošnje, (krstni list, zadnje šolsko izpri-čevalo, izpričevalo mravnega vedenja, ubožni list) deželnemu odboru do 30. sep-tembra t. l. 7. S posebnim obvestilom se naznani dan sprejemnih izpitov in otvori-tev tečaja. Glavni namen teh tečajev je seznaniti kmetovalce, kolone in male po-sestnike z modernim in racionalnim na-činom kmetijskega obdelovanja vobče. Za našo deželo je ustanovitev označe-nih tečajev velike važnosti, zaradi česar se naprošajo vsi učitelji, posestniki in vsi tisti, ki jim je za izboljšanje kmetijstva v naši deželi kaj ležeče, da svetujejo spo-sobnim mladeničem, naj prosijo za spre-jem v zimske tečaje.

—g— **Učiteljske vesti.** Dosedanji okrajni učitelj Drogenik pride začas-nega voditelja šole v Bilje, in sicer za leto-s; okrajni učitelj je postal Mungerli; kot začasna učiteljica v Černice pride König; za prov. učitelja v Grgar pride Radinja; kot suplentinja v Prvačino pride Brajda; za učiteljico ročnih del za Grgar, za Voglarje in za Trnovo je ime-novana Madon. V začasni pokoj enega leta je stopila učiteljica v Ozeljanu Eržen; Legović, učiteljica v Ajdovščini, je stalno vpokojena; zaradi bolezni je bil dovoljen nadučitelju v Kojskem Poberaju dvame-sečni dopust; Stepančiču je dovoljen iz istega vzroka tritedenski dopust; učiteljici Doljak se je dovolil 11dnevni dopust, da se udeleži evharističnega kongresa na Dunaju.

—g— **Knezonaškofijski konvikt v Gorici.** Naš sedanji knezonaškof je ured-ničil vročo željo kardinala Missie in dal je nemški tvrdki dva milijona na razpolago, da sezida ta konvikt in prostore za gimna-zijo. Tvrdka iz Monakovega je v treh letih zgradila silno pristno tevtonsko stavbo na prijaznem griču enega izmed najlepših krajev goriškega okoliša. Med vilami, vrta in nasadi izgleda ta palača kot velika kasarna, impozantna sicer, a kasarna vendarle. Oporekalo se nam bo, da je zgradba jako praktična in v notra-nji ureditvi dovršena, a naše mnenje ostaja, da ne spada taka germanska arhi-tektonika v naše kraje in v tako okolico, da so z njo bavarski inženirji vsadili smreko med nasade oljk in lovora. Razen tega bi radi omenili kompetentne kroge, da ni bilo ravno treba klicati tuje tvrdke k nam, ko je pač vsem znano, da so naše stavbne firme za taka dela ravno tako sposobne kot one. Sedaj so se nastanili v tem zavodu patri jezuiti, ki že razpoši-

lajo na vse strani prospekte. Za sedaj bodo gojenci obiskovali državno gimna-zijo v Gorici, a čim bo možno, preskrbe lastno gimnazijo s pravico javnosti. Ta bo torej četrta gimnazija v Gorici poleg slovenske, italijanske in popolnoma nepo-trebne nemške.

Tržaške vesti.

—t— **Lška univerza.** Laški vseučil-lišniki so imeli pred kratkim v Trstu zbo-rovanje, na katerem so sprejeli resolucijo, ki ostro graja nastop laških poslancev, glede laškega vseučilišnega vprašanja. V resoluciji so laški vseučiliščniki odločno proti ustanovitvi juridičnega oddelka na tržaški trgovski akademiji, ker s tem bi bilo vprašanje laškega vseučilišča v Trstu za vedno pokopano. V resoluciji tudi ostro nastopajo proti vladi, češ, da hoče na tak zahrbtn način obiti laško vseučiliško vprašanje in zahtevajo od poslancev in od vlade, da pride v prihodnjem državno-zborskem zasedanju zopet na dnevni red.

—t— **Imenovanje na slovenskih šolah v Trstu.** Vodstvo CMD je imenovalo do-sedanjo voditeljico II. družbene deklške šole na Acquedottu, gospo M. Engel-manovo, za voditeljico deklške šole pri Sv. Jakobu, gospico R. Golijevo pa za voditeljico II. deklške šole na Acquedottu. Naučno ministrstvo je imenovalo c. kr. podučitelja F. Kosa in C. Petrovca za c. kr. učitelja; družbena učitelja, oziroma učiteljici I. Dimmika in A. Waschteta ter R. Golijevo in Hočevarjevo pa za c. kr. podučitelja, oziroma podučiteljici.

—t— **Osebnosti vesti.** Ravnatelj tukajš-nje višje realne Viktor Slop pl. Caden-berg je dobil naslov vladnega svetnika z oprostivjo takse. — Uradni list priob-čuje imenovanje kateheta I. Tabaja v Go-rici za pravega gimnazijskega učitelja.

—t— **Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku** se prične šolsko leto z upisovanjem novodošlih učencev dne 16. septembra. Ker se zaradi pretesnega prostora mora vsako leto mnogim učen-cem vstop zavrniti, se bo sprejemalo le take učence, ki so ljudsko šolo — glasom ljudskošolskega izpričevala — obiskovali s prav dobrim ali dobrim vspehom, na komaj zadosten uspeh se ne bo oziralo. — Učenci se imajo javiti v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov; prinesiti morajo: šolsko izpričevalo, krstni list, iz-pričevalo zdravih oči in o cepljenju kozic.

Istrske vesti.

—i— **Premeščenja v šolski službi v Istri.** Nadučitelj Anton Urbančič je pre-meščen iz Boljunca v Predloko, nadučitelj Fran Ferjančič iz Predloke v Boljunec.

—i— **Razpisan štipendij.** Namestni-štvo razpisuje en državni štipendij v zne-sku 400 K za siromašne istrske mladeniče, ki nameravajo obiskati trgovsko šolo v Splitu.

Koroške vesti

—k— **Učiteljske vesti.** C. kr. deželni šolski svet je imenoval učitelja Matijo Kreinerja v Arijah za nadučitelja v Ko-berci; kandidate Hermana Fürpassa za podučitelja v Heiseldingu, Romana Hüt-terja za podučitelja v Sv. Jurju na jezeru, Franca Kristofa za podučitelja v Vratah, Osvalda Moro za podučitelja v Spodnjem Ljubelu in Ferdinanda Schmidta za pod-učitelja v Malti, končno kandidatinjo Ma-tildo Pollang za podučiteljico v Žabnici. — Prestavljeni so: učitelj Franc Schubert iz Glodnice na Krko, učiteljica Elza Lan-ger iz Sv. Daniela v Bodensdorf in pod-učiteljica Terezija Schmitzer iz Steinfelda v Špital. — Za suplentinje so imenovani kandidati, oziroma kandidatinje Peter Hassler za Steinfeld, Herman Ibounig za Sörg, Hugo Krainer za Sv. Pavel pri Ferndorfu, Jožef Strassolnig za Sarnico, Maks Weissenbach za Špital, Avgusta Krainer za Goro in Elza Preschern za Ti-gerče.

—k— **Nov domači umetnik.** Štajerski Slovenec, uradnik pri državni železnici v Beljaku g. Fr. Lamprecht, je proizvedel že celo vrsto lepih slik, ki so zbujele po-zornost ljubiteljev, dasi so bile razstav-ljene anonimno. Sedaj je g. Lamprecht raz-stavil več svojih slik v hotelu Trabesin-ger v Celovcu, kakor: kompozicija iz be-ljaškega predmestja, Blače, Jezernica pri Beljaku, motiv iz beljaške okolice, partija ob Dravi spomladi, Markovičev mlin v Blačah, nuditeta, solnčni zaton ob Vrb-škem jezeru, portret g. Tr. in 10 tihožitij. Slike ostanejo razstavljene do srede sep-tembra. Par slik je že prodanih. Zeleti bi bilo, da si ogledajo slike naši strokovnjaki ter opozore slovensko javnost na mladega umetnika.

Priporočajte in širite naš list!